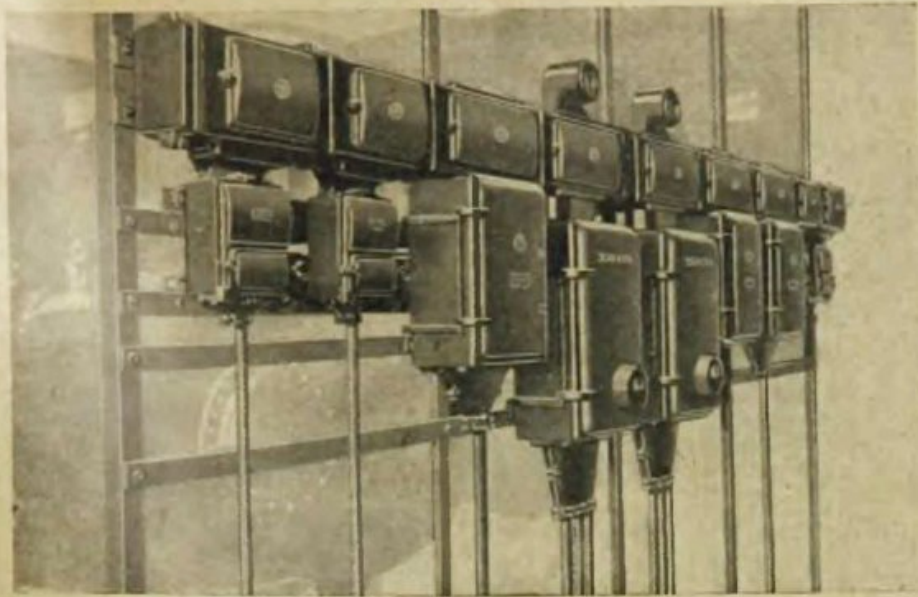

Zapomniana Fabryka Aparatów Elektrycznych Szulima Kleimana

Oprócz dość dobrze znanej Fabryki Aparatów Elektrycznych Kazimierza Szpotańskiego w okresie międzywojennym z powodzeniem funkcjonowała w Warszawie inna firma tej branży, dziś niemal zupełnie zapomniana – Fabryka Aparatów Elektrycznych S. Kleiman i Synowie. Jej założycielem był warszawski przedsiębiorca pochodzenia żydowskiego Szulim Kleiman, który swą działalność rozpoczął już w 1898 r. będąc początkowo koncesjonowanym wykonawcą budynkowych instalacji gazowych a następnie elektrycznych.

Już w okresie przed I wojną światową Kleiman nawiązał współpracę z niemieckim producentem urządzeń elektrycznych Voigt & Haeffner z Frankfurtu nad Menem, który w późniejszym okresie udzielił mu licencji i wsparcia technicznego. Zakłady Kleimana były początkowo typową firmą rodzinną. W zawiązanej w 1918 r. spółce obok Szulima Kleimana znaleźli się jego synowie Dawid i Mieczysław (ten ostatni na stanowisku dyrektora technicznego) oraz córka Paulina Reisenstadtowa (prokurent, odpowiedzialna za sprawy finansowe). Firma w pierwszej połowie lat dwudziestych XX w. rozwijała się bardzo dynamicznie. Zakład, który początkowo mieścił się przy ul. Leszno 37 w 1928 r. przeniósł się do nowo zbudowanych budynków fabrycznych przy ul. Okopowej 19. Jeszcze przed wielkim kryzysem zapoczątkowanym krachem na giełdzie nowojorskiej w 1929 roku zakłady Kleimana produkowały aparaturę wysokich napięć do 35 kV: wyłączniki pełnoolejowe, odłączniki, bezpieczniki, ograniczniki przepięć, oporniki sylitowe, cewki dławikowe, a także bogaty asortyment armatury kablowej (mufy), rozdzielnice niskich i wysokich napięć, skrzynki rozdzielcze (do dziś spotykane w przedwojennych budynkach na terenie Polski a także poza jej granicami w Wilnie i Lwowie), rozruszniki, regulatory (prądu, napięcia, prędkości obrotowej) oraz masy kablowe o bardzo wysokiej wytrzymałości dielektrycznej. Po powrocie koniunktury gospodarczej w latach trzydziestych firma zatrudniała około 300 pracowników. Podczas elektryfikacji warszawskiego węzła kolejowego w drugiej połowie lat trzydziestych aparatura elektryczna produkcji Kleimana znalazła zastosowanie na wszystkich stacjach zasilających system trakcji kolejowej. W 1938 r. obchodzono 20-lecie firmy, która w tym czasie dorobiła się już własnego laboratorium wysokonapięciowego wyposażonego m.in. w generator udarowy. Od 1 stycznia 1939 r. firma została przekształcona w spółkę akcyjną pod nazwą Krajowy Przemysł Elektryczny SKW Sp. Akc. Zakłady Kleimana zostały zniszczone w okresie II wojny światowej, a w okresie powojennym praktycznie zapomniane. Warto o nich jednak przypominać, ich ważnym wkładzie w rozwój przemysłu elektrotechnicznego w okresie międzywojnia.

Okapturzone urządzenie rozdzielcze

Przełącznik z gwiszdy w trójkąt

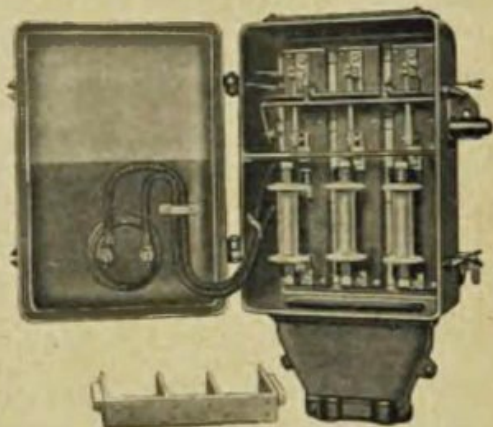
Solidne wykonanie

Niskie ceny

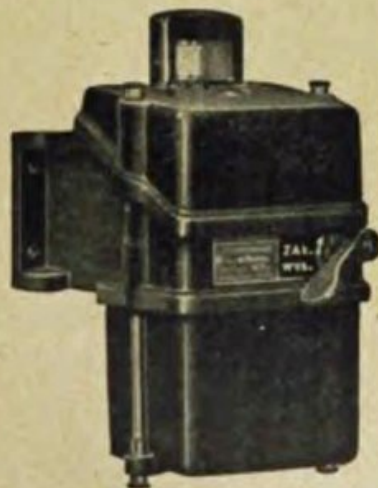
Szybka dostawa

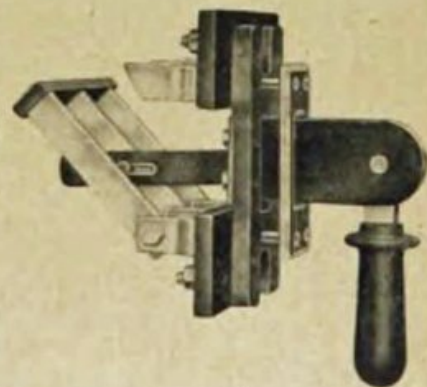
Skrzynka przyłączowa z bezpiecznikami rurowymi

Bezpiecznik rurowy bakelitowy

Termiczno-elektromagnetyczny automat olejowy

Wyłłącznik zatablicowy

FABRYKA APARATÓW ELEKTRYCZNYCH
S. KLEIMAN i S^{WIE}

Warszawa: Okopowa 19, tel. 734-26, 683-77, 734-53

»przy wysokim napięciu – nie wolno ryzykować«

przeło kierujące się **fachowymi** kryterjami, światowe firmy Metropolitan Vickers i English Electric Company – przestudiowawszy możliwości polskiego przemysłu elektrotechnicznego i oferowane konstrukcje – zamówiły U NAS

WYŁĄCZNIKI i APARATY WYSOKIEGO NAPIĘCIA

wraz z kompletnym wyposażeniem wszystkich podstacji dla Elektryfikacji Warszawskiego Węzła Kolejowego.

PO WYKONANIU PRZEZ NAS DOSTAW OKAZAŁO SIĘ, ŻE

próby

urzędowe, dokonane z naszym wyłącznikiem olejowym na stacji doświadczalnej firmy »ASEA« w Szwecji, wykazały **WARTOŚCI WIĘKSZE NIŻ GWARANTOWANE** w naszych ofertach (510 MVA)

terminy

dostaw nie tylko zostały dotrzymane, ale znaczną część zamówień wykonaliśmy nawet **PRZEDTERMINOWO**

w ruchu

aparaty nasze wykazują **NAJWIĘKSZĄ SPRAWNOŚĆ**

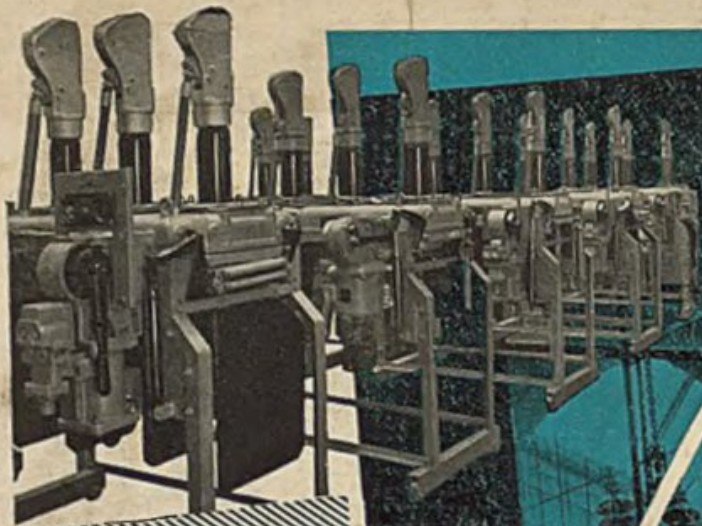
Oto garść faktów, dowodzących, że aparaty wysokiego (jak i niskiego) napięcia – jeżeli już **BEZ RYZYKA** – to zamawiać należy w

FABRYCE APARATÓW ELEKTRYCZNYCH

S. KLEIMAN i S-wie

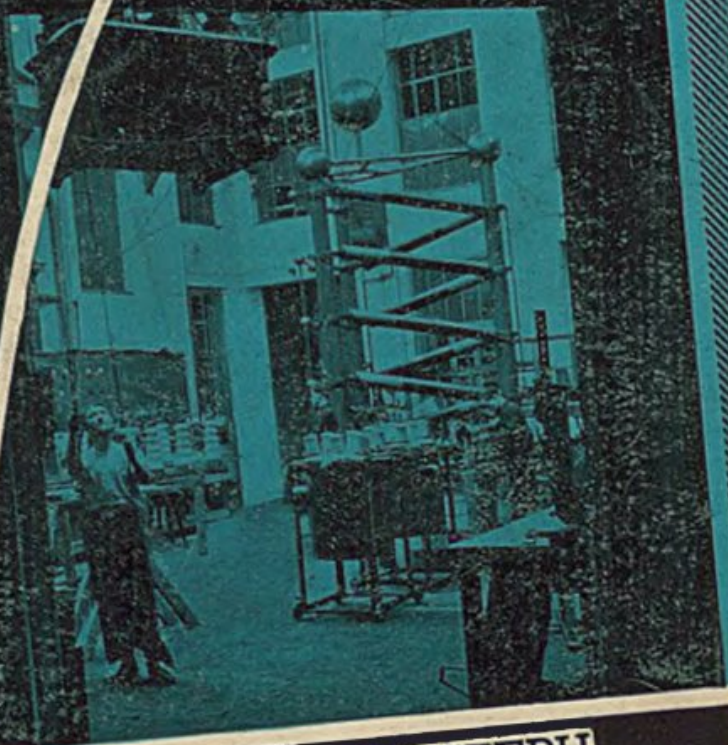
WARSZAWA

1938

10000 kg

20 LAT PRACY, INICJATYWY I POSTĘPU
S. KLEIMAN i S-owie

1918

W r. 1918 pierwsi w kraju zapoczątkowaliśmy w małym warsztacie produkcję rozruszników.

W r. 1938 dysponujemy własnymi maszynami fabrycznymi, laboratoriami: elektromechanicznym 15.000 kg, prądowym 16.000 A, napięciowym 300.000 V, generatorem fal uskokowych do 1.250.000 V; zaspakajamy zapotrzebowanie na aparaty elektryczne, począwszy od niskich napięć do najwyższych napięć i mocy.

